

ปีที่ 5 ฉบับที่ 34 : 16 สิงหาคม 2545 <http://epid.moph.go.th/>

วิสัยทัศน์กองระบาดวิทยา

“ศูนย์ความเชี่ยวชาญระดับสากล ในด้านงานระบาดวิทยา ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายภายใน และนานาชาติ สร้างองค์ความรู้และภูมิปัญญา ป้องกันโรค ภัย และส่งเสริมสุขภาพแก่ประชาชน”

สัปดาห์ที่ 34 ระหว่างวันที่ 18-24 สิงหาคม 2545

ส่งรายงานข้อมูลเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาเร่งด่วน

ทันตามกำหนดเวลา จำนวน 64 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 84.21

ก๊าวทันโรค

การระบาดของโรค Tularemia ใน Prairie dogs

ในรัฐ Texas ประเทศสหรัฐอเมริกา

นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร

ที่ปรึกษากองระบาดวิทยา

นางสาวมยุรี เปาประดิษฐ์

กองระบาดวิทยา

จากข่าวการระบาดของโรคที่แปลกใหม่ ไม่ค่อยคุ้นหู กับวงการแพทย์และสาธารณสุขของประเทศไทยมากนัก คือ โรค West Nile Encephalitis ในประเทศสหรัฐอเมริกา, Legionnaires ในประเทศอังกฤษ และ Tularemia ในประเทศสหรัฐอเมริกา ทางกองบรรณาธิการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาเร่งด่วน ได้เคยนำเสนอความรู้เรื่อง West Nile Encephalitis ในประเทศสหรัฐอเมริกาและโรค Legionnaires ในประเทศอังกฤษไปแล้ว ฉบับนี้จึงใคร่ขอนำเรื่อง โรค Tularemia มาเสนอไว้เพื่อเป็นความรู้พอเป็นสังเขป

สารบัญ

★ ก๊าวทันโรค **338**

- การระบาดของโรค Tularemia ใน Prairie dogs ในรัฐ Texas ประเทศสหรัฐอเมริกา

- สถานการณ์โรคไข้เลือดออก **539**

★ ข้อมูลรายงานสถานการณ์การเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาเร่งด่วน

สัปดาห์ที่ 34 (18 - 24 สิงหาคม 2545) **541**

★ แผนภูมิโรคไข้เลือดออก **547**

★ สรุปข่าวการระบาด (วันที่ 19 -- 25 สิงหาคม 2545) **549**

★ บันทึกท้ายบท **552**

.....
 ทุกรายงานมีคุณค่าต่อระบบเฝ้าระวัง และการควบคุมป้องกันโรค โปรดช่วยกันตรวจสอบ จำนวนและความถูกต้อง และส่งให้ทันตามกำหนดเวลา

.....
 โปรดส่งรายงานให้กองระบาดวิทยา ภายในเช้าวันอังคาร

จากการเฝ้าระวังโรคติดต่อที่เป็นปัญหาใหม่โดยการติดตามข่าวทาง Pro MED-mail ในช่วง 3 สัปดาห์ที่ผ่านมา พบว่ามีการระบาดของโรค Tularemia ใน Prairie dogs (เป็นสัตว์ป่าที่เลี้ยงลูกด้วยนม รูปร่างคล้ายหนูตัวโตๆ ลำตัวยาวคล้ายพังพอน เหาได้ มีเสียงคล้ายสุนัข) ในรัฐ Texas ประเทศสหรัฐอเมริกา นักระบาดวิทยาและเจ้าหน้าที่ CDC ของ Texas ออกไปสอบสวนแล้ว พบว่า Prairie

dogs ที่นำมาเลี้ยงไว้เพื่อขายต่อ ตายโดยกระทันหัน ประมาณ 250 ตัว จาก 3,600 ตัว จึงได้เก็บตัวอย่างส่งตรวจ พบว่าเกิดจากการติดเชื้อ Bacteria ชื่อ *Francisella tularensis* (ทำให้เกิดโรค Tularemia) เจ้าหน้าที่ดังกล่าวยังทราบอีกว่าในระยะ 2 เดือนที่ผ่านมา พ่อค้าสัตว์เลี้ยงดังกล่าวได้ส่ง Prairie dogs ที่สงสัยว่าจะติดเชื้อนี้เป็นร้อยๆ ตัว ไปยังหลายรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกา และอีกหลายประเทศ เช่น ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเชค เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม สเปน อิตาลี และประเทศไทย เกรงว่าจะทำให้เกิดการระบาดของโรคนี้ในคนด้วย ขณะนี้เขาได้ประสานงานกับ WHO และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในยุโรปแล้ว

โรค Tularemia หรือโรคไข้กระต่าย (Rabbit Fever) เป็นโรคติดต่อจากสัตว์ถึงคน ที่มีอันตรายสูงโรคหนึ่ง ตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2545 จนถึงขณะนี้ พบว่ามีรายงานผู้ป่วยมากกว่า 200 ราย ในประเทศสหรัฐอเมริกา โรคนี้เกิดจากเชื้อ Bacteria ชื่อ *Francisella tularensis* มีรังโรคอยู่ในสัตว์ป่าที่เลี้ยงลูกด้วยนมกว่า 100 ชนิด เช่น กระต่าย หนู กระรอก กวาง และสามารถติดต่อกับสัตว์เลี้ยงจำพวกวัว ควาย แกะ และแมว ได้ โดยมีเห็บ เหลือบ หรือยุง เป็นพาหะ โรคนี้ติดต่อกับคนโดยถูกแมลงพาหะ ที่กัดเลือดสัตว์ที่ติดเชื้อนี้กัด หรือติดโดยสัมผัสกับสารคัดหลั่ง (Secretion) ของสัตว์ที่ป่วยด้วยโรคนี้ เข้าทางบาดแผล หรือรอยถลอก ชีตข่วน หรือถูกสัตว์ป่วยกัดโดยตรง ระยะฟักตัวของโรค 1-14 วัน แต่ทั่วๆ ไป 3-5 วัน อาการของโรค มักจะพบว่ามีไข้สูงทันทีทันใด หนาวสั่น ปวดศีรษะและกล้ามเนื้อมีอาการอ่อนแรง รู้สึก อึดอัด ไม่สบาย ในช่องอก และไอแห้งๆ อาจตายจากอาการโลหิตเป็นพิษ ม้ามโต ตับโต ปอดบวม อัตราป่วยตายอาจสูง ถึงร้อยละ 35 โรคนี้อาจเกิดเฉพาะที่เป็นแผลตามผิวหนัง ต่อมมน้ำเหลืองบวมโตบริเวณที่รับเชื้อ

โรคนี้สามารถใช้เป็นอาวุธชีวภาพที่จัดอยู่ในกลุ่ม A เพราะมีความรุนแรงสูงและติดต่อทาง Aerosol ได้ แต่เป็นโรคที่รักษาได้ไม่ยากนัก โดยการให้ยาปฏิชีวนะจำพวก Streptomycin, Gentamycin หรือ Doxycycline อย่างไรก็ดีเพื่อความไม่ประมาท จึงสมควรที่จะต้องดำเนินการเฝ้าระวังติดตามต่อไป เพราะโรคนี้ไม่เคยมีการรายงานในประเทศไทยมาก่อน

สถานการณ์โรคไข้เลือดออก

ตั้งแต่ วันที่ 1 มกราคม - 24 สิงหาคม 2545 กองระบาดวิทยาได้รับรายงานผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก (DF + DHF + DSS) รวม 74,581 ราย อัตราป่วย 119.70 ต่อประชากรแสนคน เพิ่มจากสัปดาห์ก่อน 3,411 ราย อัตราป่วยเพิ่มขึ้น 5.48 ต่อประชากรแสนคน ตาย 120 ราย อัตราป่วยตาย ร้อยละ 0.16 เพิ่มจากสัปดาห์ก่อน 14 ราย อัตราป่วยตายเพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.01

สัดส่วนผู้ป่วยไข้เด็งกี (DF) ร้อยละ 27.90 ไข้เลือดออก (DHF) ร้อยละ 69.55 และไข้เลือดออกช็อค (DSS) ร้อยละ 2.55 ผู้ป่วยไข้เลือดออกช็อค มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น จึงทำให้อัตราป่วยตายเพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.01

จังหวัดที่มีอัตราป่วยเกิน 200 ต่อประชากรแสนคน มีจำนวน 11 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 14.47

จังหวัดที่มีอัตราป่วยระหว่าง 100 - 200 ต่อประชากรแสนคน มีจำนวน 27 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 35.52

จังหวัดที่มีอัตราป่วยระหว่าง 50 - 100 ต่อประชากรแสนคน มีจำนวน 24 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 31.57